

**L
Æ
R
I
N
G
S
S
T
R
A
T
E
G
I
E
R**

Plan for læringsstrategier

Skatval skole

Læringsstrategier

Teori om læringsstrategier

"Læringsstrategier er framgangsmåter elevene bruker for å organisere sin egen læring. Dette er strategier for å planlegge, gjennomføre og vurdere eget arbeid for å nå nasjonalt fastsatte kompetansemål. Det innebærer også refleksjon over nyervervet kunnskap og anvendelse av den i nye situasjoner." (Oppl.l. § 1-2 og LK06 generell del)

Eleven trenger ikke bare å være i stand til å beherske ulike læringsstrategier, men bør også bli bevisst på formålet med å lese, å lytte, å skrive, å snakke eller å samhandle og på når det kan lønne seg å bruke strategier. (Udir)

Læringsstrategier handler om hvilke redskaper vi benytter oss av når vi skal lære oss noe.

*Planen er laget på bakgrunn av arbeid på egen skole og supplert med gode ideer vi har funnet hos andre skoler på nettet.
Vi deler også gjerne vår plan med andre.*

Skatval skole har som mål:

- Å gi elevene en rekke strategier og kunnskap om når de bør bruke de ulike strategiene som redskaper i sin "verktøykasse" for læring.
- De skal oppøve ferdigheter nok til å velge den strategi som er hensiktsmessig i innlæringen av de ulike fagene.
- Vi ønsker elever som er bevisste sin egen tenking, læring og lesing, og som konstant reflekterer over dette og justerer adferden deretter.

"Lære å lære"

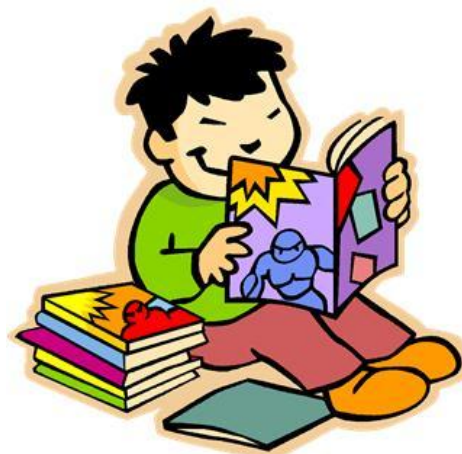
Boka "Lære å lære" - Creating Independence through Student-owned Strategies baserer seg på Dr. Carol Santas undervisningsmodell om læringsstrategier.

Vi ønsker elever som er metakognitive, det vil si elever som:

- Vet hva de skal lære
- Vet om de forstår
- Vet hva de ikke forstår
- Vet hva de skal gjøre for å forstå

Læringsstrategier brukes for å:

- Aktivisere den enkeltes bakgrunnskunnskap som igjen forsterker innlæringen
- Organisere kunnskap på en oversiktlig måte, som gir økt læringsutbytte.

Hvorfor trenger vi læringsstrategier:

- Kunnskap er ikke alltid lett å overføre
- Må utvikles av den som skal lære
- Du bygger i stor grad opp din kunnskap
- Opparbeider dine ferdigheter og holdninger
- Læring skjer bare hvis du vil det skal skje
- For å lære må du være aktiv
- Å være aktiv vil si at du selv har lyst til å lære
- Du må være aktiv i forhold til å bestemme deg for hva, hvordan og hvorfor du skal lære

All innlæring av både strategier og fagstoff må gjennomføres i fire faser i følge Dr. Carol Santa:

Introduksjon/presentasjon

Nå skal vi jobbe med...fordi....

Denne strategien kan være smart å bruke...

Modellering av lærer

Gjennomgå strategien / arbeidsprosessen ved bruk av enkle eksempler, tenke høyt

Modellering er en svært viktig fase og den som man lettest kan glemme i en hektisk hverdag. Det at læreren "går på scenen" for å vise hvordan man løser ulike oppgaver og møter en tekst, er avgjørende for mange elever. Modellering hjelper elevene til å forstå hva læreren ønsker av dem.

Ved innføring av læringsstrategier er det viktig å modellere mye, gjentatte ganger og å bruke enkle eksempler. Elevene må lære strategier godt slik at de etter hvert kan bruke dem selvstendig.

Etter hvert som de lærer strategier, kan et tips være å heng eksempler opp i klasserommet som modeller og visuell påminnelse.

Veiledet øving/praksis

Elevene får prøve seg på egen bruk av strategiene uten å bli vurdert, men får tilbakemelding fra lærer

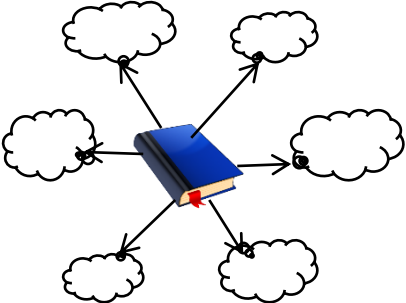
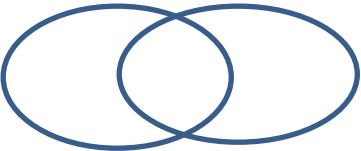
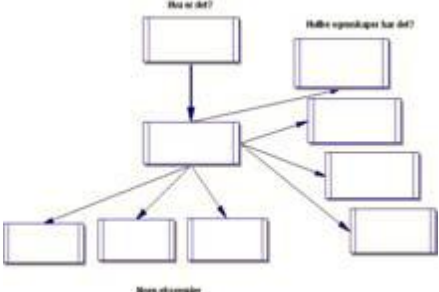
Eleven i selvstendig arbeid

Viderefører strategiene inn som en del av eget Læringsrepertoar

Læringsstrategier – progresjonsplan

Læringsstrategi	1. trinn	2. trinn	3. trinn	4. trinn	5. trinn	6. trinn	7. trinn
Førlesing (overskrift og bilder)	X	X	X	X	X	X	X
Tankekart (friformkart; bilder, nøkkelord, begge deler)	X	X	X	X	X	X	X
Venn-diagram	X	X	X	X	X	X	X
Ordkart	X	X	X	X	X	X	X
Matematikkskjema for tekststykker		X	X	X	X	X	X
Læresamtaler		X	X	X	X	X	X
VØL-skjema			X	X	X	X	X
Les og si noe			X	X	X	X	X
Styrkenotat			X	X	X	X	X
Spoletekst				X	X	X	X
Kolonnenotat Hovedidé-detalj Påstand-bevis				X	X	X	X
FoSS				X	X	X	X
BISON					X	X	X
Skumlesing					X	X	X
Dybdelesing					X	X	X
Ensetningssammendrag						X	X

Metoder, verktøy og strategier til bruk i undervisningen

	<p>Førlesing</p> <p>Førlesing som begrep benyttes for å beskrive aktiviteter elevene kan gjøre før de begynner med selve lesingen. Førlesingsaktiviteter bidrar til å aktivere elevenes forkunnskaper om et emne, skape nysgjerrighet om et emne, anerkjenne hva elevene vet fra før, eller bidra til oppmerksomhet omkring hva de tror emnet handler om.</p>										
	<p>Tankekart – Styrkenotat/Styrkekart</p> <p>Et kreativt verktøy brukt til å systematisere ideer, tanker og opplysninger om et tema, en tekst eller et bilde. Lett å bruke sammen med brainstorming/idédugnad. Tankekartet kan også brukes som en disposisjon for videre arbeid. Kategoriseres opplysningene, kalles det et strukturert tankekart. Et styrkenotat/styrkekart er en variant der man strukturerer stoffet ved å organisere opplysninger i overordnede og underordnede deler. Kidspiration og Inspiration er to dataprogrammer som bygger opp tankekart og styrkenotat på en glimrende måte.</p>										
	<p>VENN-diagram</p> <p>I VENN-diagrammet synliggjør man likheter og forskjeller ved to eller flere ting, for eksempel land, dyr, historier, flagg, historiske hendelser med mer. I yttersirkelene settes det som er særegent for det som skal sammenliknes, mens man i midtsirkelen setter det som er felles.</p>										
	<p>Ordkart</p> <p>Ordkart hjelper elevene til å utvide betydningen av ord og forstå det i forhold til andre begreper. De hjelper også barn til å lage utførlige definisjoner av ord i stedet for enkle definisjoner med ett eller to ord.</p> <p>Spør : <i>Hva er det? Hvilke egenskaper har det?</i></p>										
<table border="1" data-bbox="188 1809 628 2002"> <tr> <td>Spørsmål</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Jeg vet</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Jeg vet også</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Tegning</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Regn ut</td> <td></td> </tr> </table>	Spørsmål		Jeg vet		Jeg vet også		Tegning		Regn ut		<p>Matematikkskjema for tekststykker</p> <p>Tekstoppgaveskjema i matematikk brukes for å lære elevene til å plukke ut spørsmål og relevant informasjon i tekstoppgaver i matematikk. Målet er at elevene skal forstå oppgavene lettere, og bedre kunne sjekke svaret de kommer frem til.</p>
Spørsmål											
Jeg vet											
Jeg vet også											
Tegning											
Regn ut											

Læresamtalen

I Criss-strategiene – Lære å lære – står den aktive elev i sentrum. Samtaler mellom elever utvikler individuell forståelse. Kunnskap og kompetanse er bygd opp på en sosial måte, vi lærer ved å føre samtaler med hverandre. Å snakke om fagstoffet hjelper oss til å klargjøre hva vi vet. Eks: Tenk og del med sidemannen

Vet	Ønsker å vite	Har lært

VØL-skjema

I et VØL-skjema setter man opp hva man vet fra før (V), og hva man ønsker å lære mer om (Ø) i forkant av et arbeid. I etterkant fyller man inn hva man har lært (L). I et VØL-skjema får man frem bakgrunnskunnskap og viser hensikt/mål og motiverer for videre arbeid. Siste kolonne gir mulighet for refleksjon over egen læring i etterkant. To andre varianter:

VSL: Vet – Skal lære – Lært

VØSLE: Dette vet jeg – dette ønsker å lære - slik vil jeg lære – dette har jeg lært – egenvurdering

Mange elever vil være usikre på Ø-ønsker å lære. Da er VSL en god form.

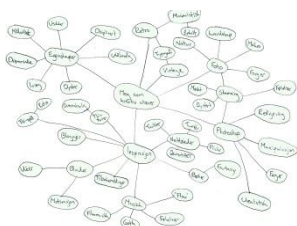
Les og si noe

Gjennom denne metodiske tilnærmingen lærer elever seg å strukturere stoffet de leser, skaffe seg oversikt, konsentrere seg om innholdet og å omforme det til egne ord.

Fremgangsmåte: Del elevene i grupper. Hver gruppe velger en leder som begynner å lese for eksempel første avsnitt. Personen til høyre for lederen må "si noe" om det som har blitt lest; -spørsmål, tanker, hva er viktig her, vanskelige ord osv. Etter det kan alle på gruppa følge opp med en kommentar eller et spørsmål. (Lederen passer på tiden.)

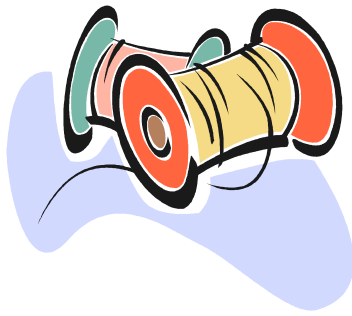
Personen til høyre leser deretter andre avsnitt.

Fortsett til hele teksten er lest og kommentert. (NB! Ingen tvinges til å lese, men alle må gi respons.) Flott utgangspunkt for et Fri-form-kart blant annet

Styrkenotat

Et styrkenotat/styrkekart er en variant av et tankekart der man strukturerer stoffet ved å organisere opplysninger i overordnede og underordnede deler. Kidspiration og Inspiration er to dataprogrammer som bygger opp tankekart og styrkenotat på en glimrende måte.

Spoleskriving/Spoletekst

Spoletekster har en stram struktur hvor man skaper en helhetlig tekst ved å skrive avsnitt for avsnitt og opplysningene organiseres i et gitt system. *Innledning:* for eks. spørsmål, påstander, sitater etc. *Hoveddel:* hvert avsnitt starter med en hovedsetning hentet fra innledningen og bygges ut av detaljer. *Konklusjon:* spørsmål, påstander og sitater gjentas med noen få oppsummerende kommentarer
 Dette skriveverktøyet er nyttig til skriftlige oppgaver i kunnskapsfagene

Hovedidé	Detaljer
Hensikt	Hjelpe elevene til å organisere informasjon fra det de leser, foredrag, videoer mm.
Format	To kolonner Venstre kolonne har hovedideene, spørsmål eller nøkkelord Høyre kolonne har detaljene som støtter og forklarer hovedideene.
Hvordan øve	Dekk over den ene kolonnen og test deg selv!

To-kolonne

To-kolonne er også en metode for å organisere opplysninger, og er nyttig til tekster som krever kritisk reflekterende tenkning. Det finnes ulike former som kan tydeliggjøre analyse av problemer, problemløsning og beskrivelse av fremgangsmåter. Eks: Hovedidé-detalj-notater, Påstand-bevis, Problemløsning, Prosessnotat

Bilka og bilskole
Industri
Sole avart
Overblikk
Nord-od. Fauser
 (19.2004.02.10.02
 skilte seg ut)

BISON

Bison-overblikk, er en strategi som som man kan benytte seg av i førlesningsfasen. Begrepsforståelsen til elever er veldig forskjellig, og BISON-overblikket hjelper med blandt annet å oppklare og forklare begreper.

I boka

- Akkurat der
Svar i teksten
- Tenk og let
Svar flere steder i teksten, du må lete.

I hodet

FoSS – Forholdet Spørsmål - Svar

FoSS er en strategi for å lære elevene å stille gode spørsmål til tekster. FoSS trener lesing på 4 nivåer. Diskusjon om typer av spørsmål og tenkning omkring spørsmålet er det viktigste – ikke hvilken kategori spørsmålet hører til. Strategien utvikler elevenes evne til å tolke og reflektere over tilgjengelig informasjon. Elever som er gode på å lage spørsmål til tekst, er også bedre til å svare på spørsmål. Spørsmålstyper deles i to store hovedkategorier som igjen er delt i to underkategorier hver:

I BOKASPØRSMÅL:

1. Akkurat der-spørsmål
2. Tenk og let-spørsmål

I HODET MITT-SPØRSMÅL:

1. Forfatteren og jeg-spørsmål

<ul style="list-style-type: none"> • Forfatteren og jeg <p>Svar ikke direkte i teksten</p> <p>Du må tenke deg om</p> <ul style="list-style-type: none"> • På egenhånd <p>Du må bruke din egen kunnskap</p>	<p>2. På egen hånd-spørsmål</p>
	<p>Skumlesing</p> <p>Når du skumleser, leser og oppfatter du deler av helheten. Du kan bruke denne lesemetoden til å få oversikt over hovedinnholdet i teksten og hvordan den er bygd opp. Lesemåten passer også godt til repetisjon av noe du har jobbet grundig med tidligere.</p>
	<p>Dybdelesing</p> <p>Undersøk: Skum & scan teksten. Se på overskrifter, bilder, første og siste avsnitt.</p> <p>Spørsmål: Hva tror du teksten handler om? Hva vet du om temaet fra før? Hva ønsker du å finne ut i teksten? Lag noen spørsmål til teksten før du leser den.</p> <p>Les: Les hele teksten – avsnitt for avsnitt. Se på ord som er understreket, kursivert og uthevet. Stopp og les på nytt avsnitt som er vanskelige. Ta notater. Dette er <i>aktiv lesing</i>.</p> <p>Tenk gjennom: Etter at du har lest gjennom teksten, prøv å huske hva den handlet om. Prøv å svare på spørsmålene du lagde. Ta notater i diagrammer; tankekart, tidslinje, Venndiagram, etc.</p> <p>Se over: Se over notatene dine etter en dag, to dager, en uke, etc. Hjelper notatene deg til fortsatt å huske hva teksten handlet om? Hvis ikke bør du lese gjennom teksten på nytt og skrive mer utfyllende notater.</p>
	<p>En-setningsoppsummering</p> <p>Som en avslutning på et arbeid eller lesing, lager man en setning som skal oppsummere essensen i det man har arbeidet med. Læreren bestemmer hvor mange ord setningen skal bestå av ut fra vanskegrad og arbeidsmengde. Eks. Oppsummer tekstens viktigste innhold ved hjelp av en helsetning på maks. 15 ord.</p>

Hvem ?

Hva ?

Hvordan ?

Når ?

Hvor ?

Fokuskort

Fokuskort er en innfallsvinkel som benyttes for å få fram innholdet i en tekst. Før lesing gis leseren et oppdrag i form av et ord på et kort som han eller hun skal ha fokus på under lesingen. Ordene kan f. eks være spørrepronomen hvem, hva hvor, hvorfor etc. Etter endt lesing skal elevene fortelle hverandre svaret på oppgaven de er gitt. Fokuskortene passer for alle lesere og differensieres gjennom ordene på kortet. Ved å bruke fokuskort hjelper vi også elevene til å stille spørsmål om tekster og litterære elementer

Maler

Malene ligger som eget dokument

Praktiske tips til bruksområder ligger lagret elektronisk på :

Skolenett → Personalrommet → Dokumenter → Læringsstrategier →
Trinnmappene

Hovedidé	Detaljer
Hensikt	Hjelp elevene til å organisere informasjon fra det de leser, foredrag, videoer mm.
Format	To kolonner Venstre kolonne har hovedideene, spørsmål eller nøkkelord
Hvordan øve	Høyre kolonne har detaljene som støtter og forklarer hovedideene. Dekk over den ene kolonnen og test deg selv!

Vet	Ønsker å vite	Har lært

